

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 kor. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj
külön minden beiktatásnál 60 fil. Nyilttér sora 50. fil.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Játszóteret az ifjuságnak.

Az ifjuság czélszerű, helyes paedagogiai nevelése régi idő óta fontos részét képezi a tanításügynek. Minden korban találunk egyes férfiakat, kik nevelési elveiket formulázták, szabályokba öntötték, hogy ezáltal kijelöljék az ifjuság nevelésének útját, megszabják irányát. A sok nevelési elmélet között van nem egy téves is, de azért majdnem minden paedagogus elméleténél, kezdve Spártától és Athéntől napjainkig, kidomborodik a testi nevelésnek szükséges volta. Majdnem minden paedagogus a szellemi fejlődés alapjául, kiinduló pontjául a testi nevelést, a testi szervek helyes fejlesztését jelöli meg És méltán. Mert nem üres szólam, nem hangzatos frázis az a már közmondássá vált mondás, hogy csak ép testben lakik ép lélek. Nagy igazság van e szavakban. Igaz ugyan, hogy nem egyszer látunk az életben oly egyént, ki gyenge, egészségtelen testalkata dacára is kiváló szellemi tehetséggel van megáldva, úgy, hogy valószínűs genie de ez csak kivétel és ép e kivétel erősíti meg a szabályt.

Tudjuk, hogy a test és lélek kölcsönhatásban vannak egymással. Az egészséges test működése egészséges, friss szellemi erőt idéz elő, a beteges szervezet lefegyverzi a szellemi tevékenységet, megbénítja az agynak ép, egészséges működését.

El kell ismernünk, hogy a test tagjainak, a tagok izmainak fejlesztésére jótékony és előnyös hatással vannak az egyes csoportnemek, de mindenesetre csak úgy, hogy ha azokat rendszeresen üzzük, és bennük mértéket is tartunk. Számos példa bizonyítja, hogy mindazok, kik

tulságba vitték egyik vagy másik sportnem üzését, nem hogy egészségüknek használtak volna, de ártottak, sőt életökkel is lakoltak.

A test fejlesztésére, edzésére, aczélozására főképen azok a sportnemek vannak jótékony hatással, melyek a testet nem egyoldaluan fejlesztik, hanem minden tagnak, minden izomnak a működését megkivánják. Ilyen sport a játék. A labdázás, a birkózás, a futás, ezek mind igénybe veszik a test minden tagját. A labdázás és birkózásnál erősödnek a kar izmai, a futás edzi a lábat s erős működésbe hozza a tüdőt.

Hogy az angol nemzet fiai oly kitünő athleták, semmi egyébnek nem köszönhető, mint annak, hogy szorgalmasan üzik a sport különböző nemeit.

Társas játszótereik vannak, hol nagy előszeretettel gyakorolják magukat a football és lawtennis játékokban. A lawtennis nálunk a főuri köröknél örvend nagy elterjedésnek, a football macht pedig az intézetek ifjuságainál kezd kedvező fogadtatásra találni.

A football-játék, vagyis a labdarugás igen czélszerű neme a sportnak, mely a lábat fejleszti, mivel kézzel a labdához nem szabad nyulni, de ennél nagyon könnyen történhetik szerencsétlenség is. Körülbelül három éve, hogy Budapesten megalakult az első Foot-ball klub s ma már a pestiek mérkőzésére többen rándulnak be külföldről is.

Tagadhatatlan, hogy nálunk az utóbbi időben nagyot haladt a testi nevelés ügye. Még emlékezünk arra, midőn a középiskolák ifjusága csak a tavaszi és őszi időben gyakorolta magát a testgyakorlásban, ma már hála istennek, majd-

nem minden középiskola mellett van téli torna-csarnok is, hol a torna egész évben rendszeresen taníttatik. Körültekintő vallás- és közoktatásügyi miniszterünk gondos figyelmét az ifjuság művészi nevelése mellett nem kerüli el az ifjuság testi nevelésének az ügye sem. Főképen fontosnak tartjuk és örömmel üdvözljük a játszóterek létesítésének az eszűjét. Mert hát igaza volt az imént elhunyt Atzél Béla bárónak, hogy a magyarnak egy kis sportocská meg nem árt, mert ma-holnap nem lehet ráismerni Árpád daliás nemzetére, annyira elsatnyul.

Egy játszóter létesítése városunknak is, hol három középiskola van, égető szükségét képezi. Ez eszme nem új nálunk; többször esett már szó róla, de még ez ideig nem valósult meg. Reméljük, hogy városunk vezető férfiai mihamarább megtalálják e kérdésnek helyes és czélszerű megoldását.

Biró Lajos.

Szell Kálmán üdvözlése.

— Udvarhelyvármegye közgyűlése. —

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága *Hollaki* főispán elnöklete mellett 19-én rendkívüli közgyűlést tartott.

A bizottság tagjai, tekintettel az érdekesnek ígérkező tárgysorozatra, nagyszámmal jelentek meg a közgyűlésen, de máskülönbben is feltűnő, általános érdeklődés mutatkozott az iránt.

A tárgysorozat kiemelkedő pontját kétségtelen *Daniel* Gábor képviselőházi alelnök, országgyűlési képviselő és törvényhatósági bizottsági tag és társainak *Szell* Kálmán miniszterelnöknek f. hó 2-án elmondott beszéde alkalmából való üdvözlésére tett indítványa képezte.

A költségvetési törvényjavaslat tárgyalása alkalmával *Szell* miniszterelnök állást foglalt a feleke-

Az ezrelék-ember.

— Irta: *Szomaházy István.* —

Gondolom februárban segitettem ki utoljára Somogyi Ákost, aki val ha iskolatársam volt egy dunántúli főgimnáziumban. Szokása szerint a hajnali órákban vert föl s tiz forintot, meg egy névjegyet kért, mint annyiszor, mióta az iskolától megváltunk. Ha a tiz forintok mind együtt volnának, Ákos ma már csinos telket vásárolhatna magának a tisztviselő telepén. A névjegyek különböző személyiségekhez szóltak, akiknek az lett volna a magasztos hivatásuk, hogy Ákost valami jövedelmező és kényelmes színekurába segítsék. Fájdalom, a névjegyeim nem sokat lendítettek az Ákos akut nyomorúságain, mert tizenöt éves barátságunk körülbelül háromszáz litografált lapot emésztett föl a különböző protekciók révén. Ákos ugyanis olyan állásról álmodozott, melynek birtokában nyugodtan lehetne foglalkoznia élete egyetlen szenvedélyével: a feltalálással. Tizenkét év előtt történt, hogy Ákos valami korszakos reformot alkotott meg a himnemű ruhakapcsok terén, s ez idő óta állandóan az motoszkált a fejében, hogy ő világhírű találmányokkal fogja gazdagítani az emberiséget és önmagát.

A mostoha anyagi viszonyok mindazonáltal arra kényszerítették boldogtalan barátomat, hogy egyelőre megálljon a himkapocsnál s mikor februárban, legutoljában nálam járt, keservesen kikelt a gyalázatos világ ellen, mely részvétlenül végignézi, hogy egy Somogyi Ákos kis pörkölteken tengesse nyomorult életét.

Február óta nem találkoztam Ákossal s már éppen a legszomorubb sejtelmeknek akartam a lelkemet átengedni, mikor elveszett barátom váratlanul föl zavart ismét nyugodalmas hajnali álmomból. Őszintén szólva, Ákos sohasem kényeztetett el tulságosan kabátok dolgában, de jelenlegi redingotja a legfontosabb nyakörjén- körökben is keltett volna bizonyos feltűnést. Sovány arczáról láthatólag leritt a koplálás s mikor az álmat kivertem a szememből, meghatottan könyökölttem a vánkosomra.

— Hol jártál hat hónap óta?

— Ne kérdezz; jobb ha nem részletezem a történeteket. Minek szomorítsalak meg téged, aki szerencsés viszonyok közé kerültél? Pizkos, kóbor kutya vagyok, pajtás, aki valahol az utszélen fog elhullani...

— Nono — szoltam gyöngéden — nono, csak nem kell mindjárt meghuzni a lélekarangot... Hátha lehetne rajtad még segíteni!... Ha gondold, hogy beajánlhatlak valahova, szívesen rendelkezédre bocsátom a névjegyes kazettámat...

Ákos busan horgasztotta le a fejét.

— Minek az — mondta — nekem már ugysem használ semmi... A flozófiám megtanított arra, hogy haszontalan dolog küzdeni a végzet ellen...

— Csak ruházkodj föl megint tisztességesen, majd másképp beszélj.

Ákos leült az ágyamra.

— Pajtás — szolt — rajtam már nem segíthet senki... Minek áltatnám magam tovább? Végem, öreg, végem, mert, fájdalom, perczentnek születtem.

— Minek születlél?

— Perczentnek. Látom, hogy nem érted, hát meg fogom magyarázni bővebben.

*

Kétféle ember jár a földtekén, szolt a boldogtalan Ákos. A normális ember és a perczent-ember. A normális ember nem rontja el a gyomrát annyira, hogy elpusztuljon bele, nem hül meg annyira, hogy a tüdőgyulladás a sirba vigye s ha véletlenül ágyba dönti a tifozus láz, vigan röpköd az utcán a betegség negyedik hetében. A normális ember nem lop, nem gyujtogat, nem gyilkol, sőt nem is sikkaszt, a normális embert nem üti le a hajókötel, a normális ember feje fölött nem dőlnek össze az épülő bérpalota állványai. A normális ember boldogan álmodja végig az életet, nyáron nyári, télen téli ruhában jár, jól eszik, jól iszik, jól alszik. Milyen más a perczent-ember sorsa; a perczent-ember már a születésekor magával hozza későbbi tragédiájának protoplazmáit.

Nem olvastad soha a statisztikai hivatal jelentéseit? Nagyságos Kőrösi József, a perczent-emberek tudós patrónusa, pontos számokban kimutatja neked: hány perczent hal meg a kolerában, hány perczent pusztít el a tifusz, a tüdőgyulladás, a himló, hány perczentet ütnek agyon a leszakadó épületállványok, hány perczent hunyja be örökre a szemét a vasuti, a tengeri katasztrófákban? A perczent-ember épen abban a kupében ül, melyet a szembejövő vasuti vonat összezúz, a perczent-ember hajója elmerül az éjszakai zivatarban, a perczent-ember oly szerencsétlenül bukik le a lóvasut lépcsőjéről, hogy menten kitöri a lábát. Minthogy a kolerabetegek negyvenhat százalékanak okvetlen be kell adni a derekát, a

megragná az alkalmat, hogy a sok nemes ujtásáért, a közjó előmozdításáért fejeztessék ki neki a bizalom.

Daniel Gábor mivel az állandó választmány javaslata bővebb, azt kéri elfogadni. Dr. Török Albert ugy találja, hogy a Daniel indítványa ápril 2-ikától szavaz bizalmat, s így ő is az áll. vál. javaslatát fogadja el. Hasonlólag az áll. vál. javaslatát fogadták el Sándor Mózes, Ugron János, Soó Gáspár.

Tibád Antal a Daniel indítványát fogadja el s kibővíteni véli az áll. vál. javaslatával. Daniel Gábor helyesli a Tibád indítványát, mivel a dologban eltérés nincsen, a mire Br. Kemény elnök az indítványt ilyen alakban elfogadottnak jelentette ki, mely után az értekezlet véget ért.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

Egy alig használt, kitűnő szerkesztű valódi angol

Helical Premier

Biczikli

eladó. — Csim e lap kiadóhivatalában megtudható.

Sz. 130 - 1900.

Árlejtési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi áll. segélyezett ev. ref. kollegium előjárósága felsőbb jóváhagyást nyert terve szerint 19,202 korona 13 fillérben előirányzott költséggel az intézet udvarán **tornacsarnokot** épít.

Ezen építésnél előforduló összes munkáknak vállalatba adására írásbeli zárt ajánlatok mellett árlejtési versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatokat legkésőbb f. évi május hó 10-ikén délután 3 óráig az intézet igazgatóságánál be kell nyújtani, mikor azok nyilvánosan felbontatnak.

Bánatpénz a vállalati összeg 5%-a, melyet készpénzben vagy óvadékképes érték-papírokban a kollegium pénztárában kell letenni s a nyugtát az ajánlathoz csatolni; az óvadék azonban az ajánlat elfogadása esetén a vállalati összeg 10%-ára kiegészítendő.

A tervrajzok és a költségvetés a kollegium gazdasági felügyelő tanáránál megtekinthetők.

Az előjáróság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlati összegekre — szabadon választhasson

Sz.-Udvarhelyt, 1900. április 14.

Dr. Mezei Ödön,

kolleg. főgondnok.

Kovács Dániel,

h. előlj. jegyző.

Szám 5257 - 1900.

alisp.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye árvaszékénél egyik ülnöki állás előlépés folytán üresedébe jövén, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen 2200 kor. évi fizetéssel és 500 kor. lakbérilletmény-nyel javadalmazott állást elnyerni hajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz.-ben körülírt minősítést igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket, illetékes helyre leendő felterjesztés végett f. évi június 15-ig annál bizonyosabban adják hozzám be, mert ezen határidőn túl beérkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni. Székely-Udvarhelyt, 1900. április hó 14-én.

Alispán helyett:

Gróf Lázár Ádám, főjegyző.

Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomosillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik köszvényénél, oszúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; fő raktár: Török Lőzsef gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-börtekü utánzat van forgalomban.

Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czéggeljelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.

1.000.000
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerecséesebb esetben:

1.000,000 korona.

A nyeremények részletes beosztása a következő:

		Korona
Készpénzben fizetendő!	1 jutalm	600000
	1 nyerem. á	400000
	1	200000
	2	100000
	1	90000
	1	80000
	1	70000
	2	60000
	1	40000
	5	30000
	1	25000
	7	20000
	8	15000
	31	10000
	67	5000
3	3000	
432	2000	
763	1000	
1238	500	
90	300	
31700	200	
3900	170	
4900	130	
50	100	
8900	80	
2900	40	

50,000 ny. r. és jut. összegben 13.160,000

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb esélyekkel bíró magy kir. szabad osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldalt álló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk. Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160.000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I osztályhoz:

egy nyolcadad (1/8) frt — 75 vagyis 150 korona
egy negyed (1/4) „ 1.50 „ 3.— „
egy fél (1/2) „ 3.— „ 6.— „
egy egész (1) „ 6.— „ 12.— „

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. év április hó 21-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. és TARSA uraknak Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni

Az összeget ..... korona összegben { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm } A nem tetsző törlendő

Pontos cím

Pártoljuk a hazai ipart!

Pártoljuk a hazai ipart!

A Székelyföldön sok olyan sör kerül forgalomba, mely nem idevaló gyártmány, pedig

Bürger Albert

marosvásárhelyi

sörfőzdéjében olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a kőbányáival avagy bármely más külföldi gyártmánnyal.

Kérjük ennél fogva a nagyérdemű közönséget a székely ipart pártolni és a vendéglőben csakis

marosvásárhelyi

sört

követelni.

Rendelmények Bürger Albert sörfőzdéjébe Maros-Vásárhely címzendők.

Árjegyzék iránti megkeresés Bürger Albert M.-Vásárhely. sörfőzde címzendők.